

SAMRÅDSREDOGÖRELSE ÖVERSIKTSPLAN 2050 NÄRA NACKA

Dnr KFKS-2023-00212

2025-02-21

Sandra Bratt, Henrik Svensson

Innehållsförteckning

1.	Bakgrund	2
1.1.	Uppdrag.....	2
1.2.	Tidig dialog med Nackaborna	2
1.2.1.	Fördjupad dialog med ungdomar	3
2.	Samrådsprocessen	3
2.1.	Synpunktsinlämning.....	4
2.2.	Kommunikation inför och under samrådet.....	5
3.	Inkomna synpunkter	5
3.1.	Sammanställning.....	5
3.2.	Synpunkter och kommunens svar (med tematisk indelning)	8
3.2.1	Natur och Miljö	8
3.2.2	Infrastruktur	8
3.2.3	Bebyggelseutveckling	10
3.2.4	Riksintressen	12
3.2.5	Teknisk infrastruktur	13
3.2.6	Service och mötesplatser	14
3.2.7	Övrigt.....	15
4.	Strukturella förändringar inför granskning	17

I. Bakgrund

I.1. Uppdrag

Kommunfullmäktige gav i mål och budget 2023–2025 kommunstyrelsen i uppdrag att inleda arbetet med att ta fram en ny översiktsplan. En översiktsplan visar kommunens strategiska och långsiktiga viljeinriktning gällande mark- och vattenanvändningen. Arbetet inleddes med att ta fram en ny målbild så att den fångade den aktuella politiska viljan och samtidigt sträckte sig till år 2050.

Målbilden utvecklades genom en workshop-process med politiska representanter från kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott där ett förslag till inriktning togs fram. Målen delades in i två nivåer: en övergripande målbild som skulle vara vägledande för hela Nackas utveckling, och en underliggande målbild som mer specifikt beskrev målen för Nackas olika geografier.

Utifrån den nya målbilden har ett planförslag tagits fram vilket består av en övergripande utvecklingsinriktning samt förslag på mark- och vattenanvändning samt kommunens förhållningssätt till värden och risker. Inledningsvis redovisas inriktningen för de övergripande strukturerna för bebyggelse, natur och friluftsliv samt kommunikationer, med ställningstaganden för hur dessa strukturer bör utvecklas för kommunen som helhet. Förslaget beskriver kommunens långsiktiga strategi för mark- och vattenanvändning och utgör ett centralt steg i planeringen av framtidens Nacka.

Förslaget till ny översiktsplan för Nacka har varit på samråd under perioden 23 september–18 november 2024. Under samrådet fick invånare, myndigheter och andra berörda möjlighet att ta del av planförslaget och lämna synpunkter. Syftet var att skapa insyn och ge underlag för fortsatt planering. De synpunkter som inkom under samrådet har sammanställts i den här samrådsredogörelse, där det även framgår hur förslaget har utvecklats inför granskningsskedet.

I.2. Tidig dialog med Nackaborna

En viktig del av arbetet med översiktsplanen är dialogen med invånare och näringsliv. Därför beslutades att en tidig dialog skulle hållas, innan ett planförslag hade arbetats fram. Syftet var att samla in information och lokalkännedom som kan ligga till grund för det fortsatta arbetet med planen. Den tidiga dialogen kring översiktsplanen Nacka 2050 genomfördes webbaserat mellan december 2023 och januari 2024 för att involvera invånare och verksamma i kommunens utveckling. Synpunkter samlades in via webbverktyget Placetoplan, där deltagarna kunde markera uppskattade platser och föreslå förbättringar direkt på en karta. Plattformen möjliggjorde både kvantitativa och kvalitativa data. Information spreds via postutskick, sociala medier och kommunens hemsida. Totalt inkom 5217 synpunkter där 2551 av dem var platsspecifika, främst från personer mellan 40–49 år.

Resultatet kan sammanställas genom fyra huvudrubriker:

- Bevarande av grönområden: Starkt engagemang för att bevara och utveckla Nackas gröna områden och naturreservat för att förbättra livskvaliteten
- Balanserad bebyggelseutveckling: Önskan om varsam och balanserad utveckling som tar hänsyn till Nackas natur- och kulturvärden.
- Utveckling av kultur och fritidsaktiviteter: Efterfrågan på fler kultur- och fritidsaktiviteter, inklusive idrottsanläggningar och evenemangsplatser.
- Förbättrad trafiksituation: Förslag på att förbättra kollektivtrafiken, säkrare gång- och cykelvägar, samt åtgärder för att minska trafikbelastningen och öka trafiksäkerheten.

Resultaten visar på ett starkt engagemang för kommunens framtid, med fokus på att bevara och utveckla grönområden, balansera bebyggelseutvecklingen samt förbättra kultur-, fritids- och trafiksituationen.

1.2.1. Fördjupad dialog med ungdomar

För att komplettera den webbaserade dialogen och bättre fånga upp målgruppen ungdomar genomfördes under våren fördjupade dialogaktiviteter på fritidsgårdar och gymnasium i samverkan med White Arkitekter. Denna dialog fokuserade specifikt på ungdomars behov och deras perspektiv på Nackas framtid, den nya översiktsplanen och dess målbild. Frågeställningen centrerades runt ungdomarnas upplevelse av dagens Nacka jämfört med den föreslagna målbilden och om det fanns några perspektiv de saknade eller ville förstärka.

Ungdomarna upplevde att Nackas identitet väl speglas i Målbild 2050: ”Nära Nacka – där stadens puls möter naturens lugn.” De geografiska målbilderna kändes relevanta och speglar dagens Nacka, med potential att stärka dess karaktär, särskilt genom mer stadspuls och utbud i centrala Nacka och lokalsamhällena.”

Viktiga medskick från ungdomarna:

- Stärkt kollektivtrafik inom kommunen.
- Fler idrottsplatser och aktiva ytor.
- Minskad och hanterad segregation.
- Bevarande av grönområden.
- Tillgängliggörande av natur och badplatser.

2. Samrådsprocessen

För att nå ut brett har allmänheten fått tillgång till dokumenten på flera olika sätt. De har funnits i fysisk form på bibliotek i alla kommundelar, i stadshuset samt digitalt via kommunens hemsida, där de både kunnat läsas och skrivas ut.

Samrådsförslaget har, i enlighet med plan- och bygglagen, skickats på remiss till berörda myndigheter och organisationer, kringliggande kommuner, politiska partier och kommunala bolag.

Samrådsmötena genomfördes som öppna hus vid sex tillfällen mellan den 17 oktober och 9 november på olika platser i kommunen. Syftet med dessa möten var att ge invånare och andra intressenter möjlighet att fördjupa sig i översiktsplanen och bidra med synpunkter.

Vid mötena kunde deltagarna röra sig fritt mellan en central utställning och flera bemannade bordsstationer. Stationerna gav möjlighet att:

- Samtala direkt med tjänstepersoner om olika delar av översiktsplanen.
- Ta del av och granska fördjupande material, såsom kartor och underlag om specifika områden och ämnen.
- Utforska en utställning som visuellt presenterade översiktsplanens mål och riktning för Nackas framtida utveckling.

Stationerna bemannades av tjänstepersoner från olika kompetensområden och enheter att säkerställa att olika frågor och perspektiv kunde bemötas. Som stöd i samtalen användes kartor och material från planeringsförutsättningarna i översiktsplanen, vilket gav en tydlig och konkret bild av planens innehåll och mål.

De sex samrådsmötena hölls enligt följande schema:

- **17 oktober:** Stadshuset (Nackasalen), 17:00–20:00
- **19 oktober:** Boo Folkets hus, 10:00–13:00
- **24 oktober:** Fisksätra Folkets hus, 16:30–19:30
- **26 oktober:** Saltsjöbaden bibliotek, 10:00–12:00
- **26 oktober:** Älta kulturhus, 13:30–15:30
- **9 november:** Diesilverkstaden, Sickla, 10:30–13:30

2.1. Synpunktsinlämning

Kommunen har under hela samrådsfasen tillhandahållit en särskild funktionsbrevlåda rörande förslag till ny översiktsplan där myndigheter, civilsamhälle och allmänheten har kunnat lämna synpunkter. Kommunen erbjöd också inlämning av fysiska synpunkter för de som inte har möjlighet att nyttja den digitala funktionen vid samrådsmöten, två synpunkter inkom fysiskt.

Funktionsbrevlådan och hur man lämnar synpunkter har kommunicerats tydligt via kommunens kanaler, annonser och annat kommunikationsmaterial inför och i samband med samrådet.

2.2. Kommunikation inför och under samrådet

I syfte att skapa kännedom om förslaget till nya översiktsplanen har ett antal kommunikationsinsatser genomförts inför- och under samrådet.

- *Kommunens websida* – uppdatering av projektsidan med information om processen, händelser samt publicering av dokument. Nyhetsartikel på nacka.se samt information i evenemangskalendern.
- *Annonsering lokal press* – digital annonsering med 35 000 visningar samt halvpagesannonser i papperstidning med en räckvidd på 61.000 läsare per nummer.
- *Sociala medier* – inlägg på Nacka kommuns Facebook och LinkedIn – med uppmaning om att ta del av förslag samt inbjudan till öppet hus i stadshuset. Annonsering på Facebook lokalt riktade inför lokala infoträffar i Orminge, Fisksätra, Älta, Saltsjöbaden och Sickla.
- *Redaktionellt* – intervju i lokal press (NVP) om översiktsplanen publicerades digitalt och i papperstidningen.
- *Affisshering* – digitala och printade affischer anslagna i anslutning till lokala informationsträffar i Orminge, Fisksätra, Älta och Sickla.
- *Broschyr* – kortversion av förslag till översiktsplan för handutdelning samt utlagt på plats i Stadshuset, Orminge, Fisksätra, Älta, Saltsjöbaden och Sickla.
- *Utställningar* – utställning i stadshuset under samrådet samt ambulerande utställningar i Orminge, Fisksätra, Älta, Saltsjöbaden och Sickla.

3. Inkomna synpunkter

3.1. Sammanställning

De inkomna synpunkterna sammanfattas och redovisas tematiskt och i vissa fall efter geografisk plats. Synpunkterna i samrådsredogörelsen är sammanfattade för att göra dem lättlästa och enklare att ta del av. Synpunkterna i sin helhet finns i kommunens diarium under diarienummer KFKS-2023-00212.

Hur synpunkterna kommer att beaktas i framtagandet av översiktsplanens granskningshandling finns översiktligt beskrivet under respektive tematisk rubrik.

Sammanställning inkomna synpunkter	
Avsändare	Antal
Allmänheten (privatpersoner namnges ej på grund av GDPR)	80
Myndigheter, regionala organ & ledningsägare	13 (15)

Länsstyrelsen	Inkom efter samråd tidens slut
Försvarmakten	
Kulturförvaltningen (Stockholms läns museum)	
Sjöfartsverket	
Statens fastighetsverk (SFV)	
Stockholm Exergi AB	
Stockholm vatten och avfall	
Svenska kraftnät	
Swedavia Airports	
Södertörns brandförvar	
Trafikverket	
Vattenfall eldistribution	
Ellevio	
Skanova	
Region Stockholm	Inkom efter samråd tidens slut
Andra kommuner	2
Stockholms stad	
Tyresö kommun	
Föreningar och företag	21
Maxi ICA Stormarknad Nacka	
Björknäs villaägarförening	
Boo församlings kyrkoråd	
Boo miljö och naturvänner	
BRF utsikten saltsjöqvarn	
KIL -företagspark (FRENTAB)	
Företagarna Nacka-Värmdö	
HLS-Fastighetsägarförening	
IOGT-NTO	
Käppalaförbundet	
Nacka miljövårdsråd	
Naturskyddsföreningen	

Nätverket för fisksättras framtid (eventuellt, sid 130-131)	
Saltsjöbadens villaägarförening	
BRF västra hamnplan (saltsjöqvarn)	
Skuruparkens vänner	
Skurusundets Båtsällskap	
Stena Fastigheter	
BRF saltsjöqvarn I	
BRF Finnboda trädgårdar	
Nysätra villaägarförening	
Kommunala nämnder, utskott och bolag	5
Lantmäterimyndigheten Nacka kommun	
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden (MSN)	Inkom efter samråd tidens slut
Nacka energi AB (NEAB)	
Nacka vatten och avfall (NVOA)	
Natur- och trafiknämnden (NTN)	
Politiska partier	3
Sicklaöns Socialdemokratiska förening	
Socialdemokraterna i Saltsjöbaden	
Älta Socialdemokratiska förening	

3.2. Synpunkter och kommunens svar (med tematisk indelning)

3.2.1 Natur och Miljö

Synpunkter som inkommit visar på ett starkt engagemang för att skydda och stärka natur- och rekreationsområden i Nacka. Bland de viktigaste medskicken är behovet av att fler naturområden skyddas som naturreservat och att ekologiska korridorer bevaras intakta. Flera synpunkter lyfter fram vikten av att grönstruktur och spridningssamband mellan naturområden bör synliggöras bättre i kartorna, så att framtida exploatering inte leder till förlust av viktiga ekologiska funktioner. "Trolldalen", Bageriberget, Finnberget, Nyckelviken, Skuruparken och Ryssbergen pekas ut som särskilt prioriterade för skydd, då dessa områden spelar en avgörande roll för biologisk mångfald och för rekreation. Ett flertal privatpersoner har lämnat synpunkter om att skydda alla grönområden i Björknäs såsom Vargaskogen, Lodasskogen, Bågenskogen och Gundersbergsskogen. Dessa grönområden behövs för lek, rekreation och dess ekologiska värden och bör därmed inte exploateras för bostadsbyggande.

Kommunens svar:

Västra Ryssbergen och del av östra Henriksdalsberget ("Trolldalen") utreds för formellt naturskydd. Detta kommer även återspeglas i översiktsplanens markanvändning där fler ytor i kommunen har ändrats till "natur- och friluftsområde" jämfört med samrådsförslaget.

På platser där detaljplanering för exempelvis bostadsbebyggelse redan påbörjats, har översiktsplanen inte studerat alternativ markanvändning, utan principen för pågående detaljplaner gäller att de prövas inom ramen för detaljplaneprocessen. På platser där detaljplaner nyligen vunnit laga kraft och medger byggrätt såsom på Kvarnholmen eller Ryssbergen, kommer inte översiktsplanen redovisa någon annan markanvändning än det som detaljplanen medger.

Samtliga grönområden i Björknäs ska både enligt förslag till översiktsplan och beslutad Områdesplan för Björknäs och Eknäs bevaras för lek och rekreation, dess ekologiska naturvärden, djurliv och för att hantera skyfall. Vissa åtgärder för att tillgängliggöra grönområdena i högre utsträckning och förbättra förutsättningarna för barns lek kan komma att ske.

3.2.2 Infrastruktur

Synpunkter rörande infrastruktur handlar främst om tillgänglighet, kollektivtrafik och vägnät. Trafikverket och lokala aktörer har lyft behovet av att öka tillgängligheten mellan stadsdelarna och förbättra kollektivtrafikens koppling till nya eller mer perifera områden.

Ett flertal invånare anser att kollektivtrafikens anslutningar mellan Henriksdal, Finnboda, Finnberget och Kvarnholmen på Kvarnholmsvägen behöver förbättras för att stödja den förväntade befolkningstillväxten. Det är också flera

synpunkter som berör Kvarnholmsvägens kapacitet och dess anslutning till Henriksdalskorset i Stockholms stad.

Vidare vill många invånare i Boo se att trafiken på Värmdövägen i Björknäs minskar kopplat till infrastrukturavgift på Nya Skurubron (motorvägsbron). Det är flera som gärna ser att trafiksäkerheten ökar på Värmdövägen såsom i korsningar där många barn passerar.

Trafikverket framhåller vikten av att infrastrukturplaneringen säkerställer att de områden som utvecklas inte förvärrar trafikflöden eller påverkar riksintressen och naturvärden på ett negativt sätt. De önskar också ett förtydligande gällande vilka vägar i kommunen som är särskilt viktiga att upprätthålla framkomligheten på, både på det kommunala vägnätet och det statliga utpekade FPV-vägnätet. Trafikverket anser att kapitel 3, Lokala utvecklingsmöjligheter, bör kompletteras med överenskomna utformningsprinciper från åtgärdsvalsstudien för väg 260. Planförslaget redovisar utveckling av verksamhetsområden vid trafikplats Orminge och Insjön på väg 222. Denna utvecklingsinriktning kan antas medföra ett ökat behov av tunga och längre lastbilstransporter och Trafikverket anser att kommunen bör beskriva hur dessa följeffekter ska hanteras.

Kommunens svar:

Nacka kommun har en kontinuerlig dialog med regionens trafikförvaltning (SL) angående nuvarande samt framtida kortsiktiga och långsiktiga förändringar rörande busstrafikering och linjesträckningar. Trafikförvaltningen ansvarar för busslinjenätets utveckling och kommunen tillför synpunkter och åsikter anseende föreslagna förändringar i kollektivtrafiken. Här brukar vi också vidarebefordra synpunkter från nackaborna.

Inom Nacka kommuns ansvarsområde arbetar vi kontinuerligt med att förbättra för kollektivtrafiken och främja framkomligheten för samtliga trafikslag genom åtgärder i det fysiska vägnätet. Detta gör vi i dialog med Trafikförvaltningen, bussentreprenörerna och inspel från invånare, vilket resulterar i vissa konkreta åtgärder som genomförs där det är möjligt.

Då de boende längs med Kvarnholmsvägen - Finnberget blir fler i och med att fler bostäder planeras byggas, kommer det potentiella resenärsunderlaget öka, vilket i sin tur ger en tydlig signal om behov av att öka turtäthet på busslinjerna. Det finns även goda gång- och cykelförbindelser med närhet till Hammarby sjöstad och Södermalm i Stockholm samt Sickla.

Den köbildning som förekommer längs Kvarnholmsvägens västra del under morgonens rusningstimme uppstår bland annat till följd av den signalreglerade korsningen vid Henriksdalskorset. Då kommungränsen till Stockholm går i den västra delen av Kvarnholmsvägen ut mot Henriksdalskorset kan inte kommunen enskilt göra en ombyggnation av korsningen. Det har gjorts en så kallad trimning av befintliga trafiksignaler i Henriksdalskorset som främjar framkomligheten på Kvarnholmsvägen. Kommunen bevakar kontinuerligt framkomligheten längs Kvarnholmsvägen och försöker även premiera gång, cykel och kollektivtrafik (buss och båt) som är platseffektiva färdmedelsval och främjar framkomligheten för samtliga trafikantgrupper.

Nacka kommun är medvetna om att förändrade resmönster till följd av öppnandet av Nya Skurubron (Trafikverkets väg 222) resulterat i en trafikökning på Värmdövägen - som är en kommunal väg. Kommunen bevakar hur trafikflödena på broarna och utmed lokalvägarna intill broarna förändras över tid, och kommer att följa upp hur framkomligheten och trafikmiljön ser ut när projektet kring Skurubroarna är klart.

Kommunen undersöker vilka möjligheter som kan förbättra trafiksäkerheten i fyrvägs korsningen Talluddsvägen-Värmdövägen-Korsbergavägen. Det kan vara åtgärder såsom hastighets säkrade övergångsställen, trafiksignaler och olika alternativ för den planskilda gång- och cykelpassagen.

Kommunen anser att det är för detaljerad nivå för översiktsplanen att beskriva överenskomna utformningsprinciper från åtgärdsvalsstudien för väg 260. Eventuella trafikökningar i och med föreslagna, utvecklade verksamhetsområden vid Orminge trafikplats och Kil bedöms kunna hanteras i befintligt vägnät. Trafikpåverkan utreds närmare i efterföljande planering.

3.2.3 Bebyggelseutveckling

3.2.3.1 Övergripande

Flertalet synpunkter påpekar att bebyggelsen i flera av Nackas planerade områden, exempelvis på Västra Sicklaön och i Boo, måste anpassas för att skydda värdefulla natur- och kulturmiljöer. Flera aktörer, däribland Trafikverket, SFV och Försvarsmakten, lyfter fram vikten av att undvika för stor exploatering och bevara viktiga landskapssamband. Det har också framkommit önskemål om att översiktsplanen bör bli tydligare i sin hantering av riksintressen, så att dessa inte negligeras vid detaljplanering och byggande. Regionens kulturförvaltning menar att planen skulle tjäna på att ha en vägledning för arbetet med kulturmiljö och kulturlandskap på det sätt som det presenteras i övriga kapitel.

Flera invånare har synpunkter på att det är färdigbyggt eller är en alltför omfattande exploatering på Västra Sicklaön. De områden som flest motsätter sig ny bebyggelse eller minimera intrång på ännu oexploaterad mark är öster om Henriksdalsbacken/Trolldalen, på Finnberget och Kvarnholmen

Kommunens svar:

Översiktsplanen pekar ut de långsiktiga ambitionerna och den övergripande inriktningen för kommunens markanvändning. Den bygger vidare på tidigare inriktning för utbyggnad och pekar inte ut några nya bebyggelseområden. I stället fokuserar planen på att utveckla Västra Sicklaön och de lokala centren, så att naturområden kan bevaras samtidigt som bostads- och servicebehov för Nackaborna tillgodoses.

Bebyggelsens omfattning, storlek och grad av exploatering prövas inom ramen för detaljplaneprocesser. Västra Sicklaön planeras fortsatt för en blandning av mångfunktionell

bebyggelse, parker, strandpromenader och sparad natur för rekreation. Områdets närhet till Stockholm, vattenkontakten och den täta stadsstrukturen med god tillgång till service och arbetsplatser, samt den kommande tunnelbanan, gör det särskilt attraktivt för stadsutveckling.

För flera delar av Västra Sicklaön och lokala centrum i kommunen finns antagna planprogram som styr inriktningen för respektive områdes utveckling. Planprogrammets inriktning och innehåll kan dock variera i aktualitet, eftersom lång tid kan ha förflutit sedan de beslutades. Det kan innebära förändringar i etapputbyggnad eller omfattningen av den föreslagna utvecklingen.

Kommunen planerar utbyggnad i nära anslutning till Ryssbergen, på delar av Finnberget och Kvarnholmen. På Kvarnholmen och i Ryssbergen finns lagakraftvunna detaljplaner som medger ny bebyggelse. För Finnberget och Henriksdalsbacken pågår detaljplaneprocesser där bebyggelsens omfattning och placering utreds, och där närboende och andra berörda kommer att kunna lämna synpunkter på planförslagen.

3.2.3.2 Boo, främst avseende Björknäs

Flera privatpersoner har synpunkter som berör önskemål om en balanserad bebyggelseutveckling önskas med hänsyn till det gröna och den småskaliga strukturen i småhusområdena i Björknäs. Et antal invånare tycker att Boo och Orminge Centrum är färdigbyggt och kommunen bör i stället satsa på service, mötesplatser, rekreationsytor och förbättrad infrastruktur.

Kommunens svar:

Kommunen har beslutat om planeringsinriktningen framöver i Områdesplan för Björknäs och Eknäs (antagen 2024). Översiktsplanens föreslagna markanvändning och inriktning för området utgår från områdesplanen. Enligt områdesplanen ska den småskaliga bebyggelsestrukturen, skalan och variationen bevaras i största möjliga utsträckning. Mindre förändringar i bebyggelsestrukturen är dock möjliga förutsatt att områdets lummiga och småskaliga struktur inte påverkas negativt. Generellt gäller varsamhet vid eventuella förändringar i befintlig fastighets- och bebyggelsestruktur vid bygglovsansökningar och lantmäteri-förrättningar (styckningar och dylikt). Större förändringar av befintlig fastighets- och bebyggelsestruktur prövas i en ny detaljplan om de bedöms som lämpliga. Fyra områden i och i nära anslutning till Björknäs centrum är utpekade för möjlig, framtida bebyggelseförtätning. Om kommunen väljer att gå vidare med dessa planer så ska de prövas noggrant i en detaljplaneprocess där omringboende får möjlighet att lämna synpunkter. Områdena återfinns inom översiktsplanens markanvändningskategori Lokalt centrum -Björknäs centrum.

Ett tilläggsuppdrag gavs i samband med att områdesplanen godkändes i juni 2024 som innebär att kommunen ska starta planarbete för de områden i Björknäs och Eknäs som är planlösa eller har gamla detaljplaner, med huvudsyftet att bekräfta dagens markanvändning och säkra grönområden och värdefulla kulturmiljöer. När de detaljplanerna startas kommer boende i Björknäs och Eknäs så småningom ges möjlighet att lämna synpunkter på dem.

I Boo planeras allt från olika typer av bostäder till verksamhetsområden, sportfaciliteter, parker och fler stora grönområden som avses få formellt skydd. Planläggning och genomförande av detaljplaner i Orminge centrum pågår sedan flera år tillbaka. Översiktsplanen bekräftar denna utveckling i enlighet med det planprogram från 2015 som ligger till grund för utvecklingen, men det finns också flera laga kraftvunna detaljplaner som medger byggrätter.

3.2.3.3 Rättviseperspektiv avseende satsningar

Några Nackabor anser att det har gjorts oproportionerligt stora satsningar i Saltsjöbaden trots liten befolkningsökning. Det rimmar inte med att det satsas lite i Boo relativt att det har byggts mycket bostäder. Varför byggs det då inte mer i Saltsjöbaden i stället för fortsatt mycket i Boo?

Kommunens svar:

Det planeras för ny bebyggelse i hela Nacka kommun och det skiljer sig åt i vilken omfattning och på vilket sätt – vilket är naturligt. I många fall är det styrt av tillgång till byggbar mark som är störst i de lägen där vi kan omvandla hårdgjorda ytor till en mer effektiv markanvändning. Som exempel kan nämnas markparkeringsytor i våra lokala centrum som omvandlas till bostadskvarter, vilket sker i såväl Orminge som i Fisksätra och Älta.

En del av förklaringen till att bebyggelse tillkommer på olika sätt är att Boo är den kommunal del som har störst andel bebyggd yta om man räknar bort sammanhängande naturområden inklusive skyddad natur. Det innebär att en stor del av bebyggelseutvecklingen har kunnat ske inom redan bebyggd (alltså ianspråktagen) mark. En annan del av förklaringen är att det i Saltsjöbaden finns en stor andel kulturmiljöer av både riksintresse och lokalt värde som kommunen värnar, vilket gör det svårare att förtäta med ny bebyggelse. Även i Boo finns flera bebyggelseområden med kulturmiljövärden vilka avses värnas och där verksamhet råder vid förändringar. Som exempel kan nämnas vid Skurusundet i Lilla Björknäs och Björknäs, Eknäs samt i kustnära områden i Kummelnäs och sydöstra Boo.

3.2.4 Riksintressen

Det har inkommit ett flertal synpunkter rörande riksintressen avseende infrastruktur, kulturmiljön och totalförsvaret. Trafikverket lyfter särskilt fram skyddsområden för Östlig förbindelse och menar att översiktsplanen bör förtydliga hänsynstagande till skyddsområden för att inte försvåra genomförandet. Swedavia påpekar att det krävs ett förtydligande avseende luftfartens riksintresse där aspekter såsom MSA-tytor för Bromma och Arlanda flygplatser bör beröras. Sjöfartsverket och Trafikverket betonar att farleder av riksintresse, såsom Jungfrufjärden och Baggensfjärden, bör skrivas ut vid namn utöver att vara tydligt markerade i översiktsplanen för att säkerställa att bebyggelse eller andra åtgärder inte hindrar deras användning för sjöfart och annan verksamhet. Försvarsmakten skriver att riksintressen för totalförsvarets militära del är inte helt helt korrekt redovisade i text och karta och behöver uppdateras inför granskning.

Statens fastighetsverk (SFV) och Stockholms stad menar på att översiktsplanen närmare behöver lyfta hänsynstagande till nationalstadsparken. SFV påtalar även att byggnadsminnen såsom Stockholms observatorium bör pekas ut och beskrivas. Vidare menar SFV att kommunen har glömt att lyfta fram att hänsyn behöver även tas till kulturmiljön och Nationalstadsparken som ligger på andra sidan Stockholms inlopp. SFV anser att den föreslagna planeringen som föreslås i översiktsplanen kan innebära en risk för negativ påverkan även på riksintresset för kulturmiljövården – Stockholms innerstad med Djurgården [AB 115]. Ny bebyggelse vid Västra Sicklaön bör begränsas i höjd för att bevara den visuella kontakten med Djurgården och Stockholms inlopp och för att inte skada de kulturhistoriska värdena i området. Översiktsplanen bör vara tydligare med hur den avväger bebyggelse mot ekologiska och kulturhistoriska värden, särskilt när nya stadsdelar utvecklas nära riksintressen.

Kommunens svar:

Kommunen avser att tydliggöra och utveckla resonemang, förhållningssätt och kartmaterial som redovisar riksintressen vilket omfattar förtydliganden avseende:

- Redovisa luftfartens riksintresse där även hänsyn till MSA-yltor tas.
- Inkludera Väderradar av riksintresse (Håtuna, TM0101) inklusive dess påverkansradar i kartmaterial och beskrivning.
- Inkludera redovisning av byggnadsminnen så som bland annat Stockholms observatorium framgår.
- Utveckla skrivningar om riksintresset Östlig förbindelse för att förtydliga att även skyddsområdena omfattas.
- Redovisa ett förtydligat resonemang rörande koppling och hänsynstagande till nationalstadsparken och riksintresset för kulturmiljövården – Stockholms innerstad med Djurgården.
- Utveckla resonemang och förhållningssätt för riksintressen för kulturmiljön samt hänvisa till Riksantikvarieämbetet för beskrivningar.
- Det regionala transmissionsnätet pekas ut som riksintresse enligt beslut av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB.

3.2.5 Teknisk infrastruktur

Synpunkter har inkommit om att tydligare synliggöra Henriksdals reningsverk som en samhällsviktig funktion. Det har även framförts medskick rörande avsnittet om teknisk försörjning där exempelvis den magnetfältspolicy som

kommunen hänvisar till inte längre är aktuell, att transmissionsnät saknas samt att tillrinningsområden behöver beaktas i enlighet med det nya avloppsdirektivet.

Kommunens svar:

Kommunen avser att utveckla avsnitt med teknisk infrastruktur i såväl kartor som text och förhållningssätt inför översiktsplanens granskning.

Följande särskilda åtgärder avses göras:

- *Förtydligande rörande Henriksdals reningsverk som samhällsviktig infrastruktur och av mellankommunalt intresse*
- *Utveckla förtydliganden och vägledning rörande magnetfält. Transmissionsnätet ingår i samrådshandlingen men resonemang och kartunderlag utvecklas.*
- *Inför granskning avser kommunen att undersöka hur det nya avloppsdirektivet påverkar översiktsplanens utformning och innehåll.*
- *Förtydliga behov och vägledning gällande avfallsfrågor samt hänvisning till Avfallsplan för Nacka kommun där även åtgärdsplan ingår.*

3.2.6 Service och mötesplatser

Ett antal privatpersoner ger uttryck för önskemål kring fler mötesplatser och lokaler för föreningsverksamhet, kultur och idrott - i allmän, kommersiell eller ideell regi. Vissa anser att det finns en brist på sådana platser exempelvis på Kvarnholmen eller i Boo – där det har byggts mycket bostäder de senaste åren. Ett antal synpunktsinlämnare vill att fokus i Fisksätra bör vara att utveckla området med en större mängd lokala mötesplatser, service och affärsverksamheter. Det efterfrågas också en stärkning av den sociala infrastrukturen för att säkerställa att området förblir tryggt och attraktivt för alla invånare. Vidare betonas behovet av en bra kollektivtrafikanslutning till andra delar av kommunen och regionen.

Kommunens svar:

Nacka kommun gör kontinuerliga satsningar för idrott, lek och kulturverksamheter på egen mark eller genom att hyra in sig i privata fastigheter. Kommunen erbjuder faciliteter och ytor för spontanidrott, föreningsidrott och idrott inom skolornas verksamheter. Vidare genomför kommunen regelbundna insatser för att rusta upp befintliga och anlägga nya park- och lekplatsmiljöer – ofta i dialog med närboende som använder dem.

Exempelvis har 25 miljoner kronor reserverats till Utemiljölyftet, ett projekt som under fyra års tid ska lyfta de kommunala skol- och förskolegårdarna. Syftet är att göra gårdarna mer

inbjudande och stimulera barn och elever till mer lek, bättre kompisgäng, fler upptäckter och massor av rörelse.

En nyligen genomförd inventering av Nackas naturområden visar att barns lek i skogen är utbredd och påhittig. I de 40 skogsområden som inventeringen upptäcktes spår av lek i hela 31 stycken, vilket visar på den viktiga roll som naturen har i barns vardag. Lekskeogarna är ett viktigt komplement till anlagda lekplatser. Inventeringen utgör underlag för framtida skötselinsatser för att förbättra lekvärdena så att barnen ska ha tillgång till en trygg och inspirerande miljö där deras kreativitet kan blomstra och deras fysiska och sociala utveckling främjas.

I de livfulla stadsmiljöerna på Västra Sicklaön och i de lokala centrumen planeras torgtytor och andra typer av mötesplatser. Här finns också ett utbud av bibliotek, föreningslokaler samt lokaler för musik- och kulturskola. Nacka kommun kan också inom ramen för stads- och näringslivsutveckling uppmuntra kommersiella aktörer som vill skapa förutsättningar för olika typer av mötesplatser.

3.2.7 Övrigt

3.2.7.1 Översiktsplanens format och redaktionella synpunkter

Flera synpunkter lyfter fram svårigheter med att läsa detaljer i kartorna i översiktsplanen. Det påpekas att upplösningen är för låg, legenderna för små och att det finns många kartor, vilket försvårar överskådligheten. Vidare nämns att det inte går att zooma i PDF-dokumentet, vilket gör det svårt att tydligt se detaljerna i kartmaterialet.

Kommunens svar:

Kartmaterialet i översiktsplanen är utformat för att ge en övergripande bild av kommunens långsiktiga viljeriktning och prioriteringar. Översiktsplanen är inte avsedd för att studera detaljer, utan för att förmedla helheten och de strategiska riktlinjer och samband som ligger till grund för kommunens utveckling och vägval. Viktiga avvägningar och slutsatser från kartmaterialet återges även i text för att förstärka budskapet och underlätta förståelsen.

Tekniska begränsningar påverkar filstorleken för material som publiceras på kommunens webbplats, vilket innebär lägre upplösning på kartorna vilket kan ses som en brist. För att säkerställa tillgängligheten har kommunen hänvisat till möjligheten att kontakta kommunen för att få hjälp och för att ta del av tillgängligt material vid behov, inklusive tillgång till tillgängligt material. Vilket har tillämpats vid flera tillfällen under samrådsprocessen.

En genomgång av allt kartmaterial har gjorts inför granskning för att se över möjligheten till tydligare grafik och utseende inklusive legender och bildtexter. I vissa fall har kartorna förstorats också.

Parallellt pågår arbete med att digitalisera kartmaterialet i översiktsplanen. Målet är att inför granskningsskedet kunna erbjuda en mer användarvänlig och flexibelt digitalt material som gör

det enklare att ta del av planens innehåll och underlag. Kommunen ser detta som en viktig del av arbetet med att förbättra tillgängligheten och öka transparensen i planeringsprocessen.

Redaktionella synpunkter kommenteras inte närmare i samrådsredogörelsen men ombändertas i så stor utsträckning som det är möjligt i vidare utveckling av planförslaget.

3.2.7.2 Översiktsplanens roll och detaljeringsgrad

Flera synpunktslämnare har lämnat synpunkter på detaljeringsnivån i samrådsversionen, Synpunktslämnarna efterfrågar i hög grad en mer detaljerad produkt avseende underlag, analys- och uppföljning av pågående projekt och utbyggnad än vad översiktsplanens samrådsversion innehåller. Delar av den kommunala organisationen menar på att samrådsversionen verkar ha en ökad flexibilitet i markanvändningen än nuvarande översiktsplan.

Kommunens svar:

Översiktsplanen är ett strategiskt dokument som har en central roll i kommunens planering. Den syftar till att ange en övergripande viljeriktning och långsiktiga mål för mark- och vattenanvändning samt samhällsutveckling. Genom att hålla en grad av flexibilitet i planen undviks inläsning i detaljerade lösningar i ett tidigt skede, vilket ger kommunen möjlighet att anpassa sig till förändrade förutsättningar och behov över tid.

Det är inte översiktsplanens uppgift att redovisa statusuppdateringar kring pågående projekt eller detaljerad uppföljning. En sådan nivå av detaljer skulle riskera att göra planen snabbt inaktuell och för omfattande för sitt syfte. I stället är det i senare och mer specifika skeden, exempelvis i detaljplaner eller projektplaneringar, som dessa frågor hanteras och konkretiseras.

Planens fokus ligger på att skapa en helhetsbild och en gemensam grund för kommunens långsiktiga utveckling, vilket möjliggör en effektiv prioritering och styrning i kommande steg av planeringsprocessen. Denna avvägning mellan översiktlighet och flexibilitet är avgörande för att översiktsplanen ska kunna fungera som ett långsiktigt styrande dokument.

Den nya översiktsplanens redovisning av mark- och vattenanvändning följer i princip Boverkets ÖP-modell version 2.1, vilket innebär en annan struktur än tidigare översiktsplaner. Detta gör att en direkt jämförelse av kategorier och ställningstaganden mellan den nya och tidigare översiktsplanen inte alltid är möjlig. För att tolka mark- och vattenanvändningen i respektive område krävs en helhetsbedömning där både markanvändningskategorin och dess inriktning – befintlig, utvecklad eller ändrad – tas i beaktande. På detta sätt ger översiktsplanen en mer nyanserad och flexibel vägledning för kommunens långsiktiga utveckling, samtidigt som den ger en tydligare koppling till nationella planeringsprinciper.

3.2.7.3 Översiktsplanen kontra Områdesplan för Björknäs och Eknäs

Ett antal synpunktslämnare har synpunkter på att översiktsplanen (ÖP) inte överensstämmer med inriktningen i områdesplanen för Björknäs och Eknäs 2050 och att ÖP motsäger kommunstyrelsens beslut om att bevara områdets karaktär. Det finns också synpunkter på brister i processen avseende områdesplanen och även dess innehåll.

Kommunens svar:

Översiktsplanen föreslår ingen annan inriktning för det geografiska område som omfattas av Områdesplan för Björknäs och Eknäs 2050 som beslutades av kommunstyrelsen i juni 2024. Det framgår att utvecklingen ska ske i enlighet med Områdesplan för Björknäs och Eknäs, men för att undvika missförstånd kommer berörda texter i avsnittet Lokala utvecklingsmöjligheter att förtydligas. Inom ramen för aktuell översiktsplan kommenteras inte tidigare process rörande områdesplanen eftersom dessa synpunkter redan har framförts och bemötts av kommunen.

4. Strukturella förändringar inför granskning

Översiktsplanen har justerats för att säkerställa en tydlig struktur och en strategisk nivå, vilket gör den mer överskådlig och lättillgänglig. Inriktningen och innehållet i planförslaget ligger fortsatt i linje med samrådsförslaget, men vissa förändringar har gjorts för att förtydliga planens vägledande funktion.

Kartor och texter har bearbetats för att öka tydligheten, och beskrivningarna av mark- och vattenanvändning har utvecklats för att ge bättre vägledning. Vissa delar av planen har även strukturerats om för att förbättra läsbarheten, men den grundläggande uppbyggnaden har behållits.

De inkomna synpunkterna från samrådet har beaktats i framtagandet av granskningshandlingen, men de har inte inneburit några större förändringar av planens övergripande inriktning.